

УДК 336

І.Г. Химич, к.е.н.

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА

I.G. Khymych, Ph.D.

METHODS OF FORECASTING FINANCIAL STATE OF ENTERPRISES

Оцінка фінансового стану дозволяє визначити, наскільки є фінансово стійким підприємство, саме: чи вчасно розплачується зі своїми кредиторами, який прибуток отримує та ін. Фінансовий стан підприємства взаємозалежний із усіма сторонами його господарської діяльності, тому при аналізі фінансового стану необхідна ретельна перевірка етапів виробництва, зв'язаних із процесом заготівлі сировини і матеріалів, виготовленням і реалізацією продукції, а також взаємин з бюджетом, банками, постачальниками і покупцями.

Мета фінансового аналізу полягає в оцінці минулої діяльності підприємства, а також його фінансово-економічного стану на даний час.

Аналіз фінансового стану підприємства здійснюється в наступній послідовності:

- 1) оцінення засобів підприємства, що відображені в балансі;
- 2) аналіз розподілу прибутку;
- 3) аналіз утворення і використання фондів цільового фінансування;
- 4) аналіз наявності власних обігових і порівнюваних до них коштів;
- 5) оцінка стану та використання обігових коштів;
- 6) дослідження оборотності обігових коштів.

Вся фінансова, економічна і статистична інформація, що відображається у звітності, підлягає уважному вивченню й аналізу, адже, це дозволить визначити стан справ і виявити можливі шляхи розвитку підприємства [1].

Отже, аналіз фінансово-господарської діяльності підприємства – це оцінка його поточного фінансового стану, а також визначення напрямів поліпшення цього стану.

Розробка прогнозних моделей фінансового стану підприємства необхідна для вироблення генеральної фінансової стратегії на забезпечення підприємства фінансовими ресурсами, оцінювання його можливостей у перспективі. Вона повинна будуватися на основі вивчення реальних фінансових можливостей підприємства, внутрішніх та зовнішніх факторів і охоплювати такі питання, як: оптимізація основних і оборотних коштів; власного і позикового капіталу; розподіл прибутку; інвестиційна і цінова політика тощо. Основна увага при цьому приділяється виявленню і мобілізації внутрішніх резервів збільшення грошових доходів, максимальному зниженню собівартості продукції і послуг, виробленню правильної політики розподілу прибутку, ефективному використанню капіталу підприємства на всіх стадіях його кругообігу.

Значення прогнозного аналізу фінансового стану полягає в тому, що дозволяє завчасно оцінити фінансову ситуацію з позиції її відповідності стратегії розвитку підприємства з урахуванням зміни внутрішніх і зовнішніх умов його функціонування. В основі побудови прогнозної моделі лежить прогноз обсягу продажів і необхідного обсягу ресурсів.

Виділяють чотири основні методи прогнозування фінансового стану підприємства:

- 1). Екстраполяція – при використанні цього методу виходять із припущення про існування прямого зв'язку між оборотним капіталом і обсягом продажів, що може бути виражено за допомогою простого коефіцієнта (відношення чистого оборотного капіталу до обсягу продажів) або за допомогою рівняння зв'язку:

$$Y = a + Rx, \quad (1)$$

де a – постійна величина чистого оборотного капіталу; R – коефіцієнт регресії, що відображає ступінь залежності оборотного капіталу від обсягів продажів.

2). Метод термінів оборотності. Даний метод заснований на вивченні тривалості фінансового циклу:

$$\PhiЦ = ОЦ - Окз, \quad (2)$$

де $ОЦ$ – операційний цикл, $Окз$ – оборотність кредиторської заборгованості.

Звідси:

$$\PhiЦ = (Овз + Одз) - Окз, \quad (3)$$

де $Овз$ – оборотність виробничих запасів; $Одз$ – оборотність дебіторської заборгованості:

$$Окз = \frac{КЗс}{Вмвз}, \quad (4)$$

де $КЗс$ – середня кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги; $Вмвз$ – одноденні витрати матеріальних виробничих запасів.

3). Метод бюджетування – заснований на плануванні надходження і витрат коштів, у тому числі й від основної, інвестиційної та фінансової діяльності. Розрахунок відхилень між надходженнями і виплатами показує планову зміну коштів і створює основу для прийняття відповідних управлінських рішень. Прогнозування грошових потоків дозволяє визначити розміри надлишку чи недостатності готівки в обороті підприємства.

4). Метод попередніх (прогнозних) балансів. Прогнозна звітність може складатися на кінець кожного місяця, кварталу, року. Вона дозволить установити та оцінити зміни, що відбудуться в активах підприємства і джерелах їхнього формування в результаті господарських операцій на плановий період.

Прогнозний баланс може складатися на підставі системи планових розрахунків усіх показників виробничо-фінансової діяльності, а також на підставі динаміки окремих статей балансу та їхніх співвідношень.

Зіставлення прогнозних значень статей балансу з фактичними на кінець звітного періоду дозволить встановити, які зміни відбудуться у фінансовому стані підприємства, що дасть змогу вчасно внести корективи в його виробничу та фінансову стратегії [2].

Література

1. Давидович І.Є. Контролінг: Методи оперативної діагностики [Електронний ресурс] / І.Є. Давидович. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/18340719/finans/metodi_operativnoyi_dagnostiki

2. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: Прогнозування фінансового стану і платоспроможності суб'єкта господарювання [Електронний ресурс] / Г.В. Савицька. – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/1329030541409/ekonomika/prognozuvannya_finansovogo_stanu_platospromozhnosti_subyekta_gospodaryuvannya